

NIEMAND KAN TWEE HEEREN DIENEN.
Eene bladzijde uit het leven voor jong en oud.
door
J. P. VAN DER MAAS JR.

HARDERWIJK, A. BERENDS.

I. EEN GESPREK IN DE ONDERWIJZERSWONING.

De tram van A. naar B. kwam een kwartier later aan, dan gewoonlijk. De oorzaak van deze te late aankomst lag aan den voerman noch aan den conducteur, ook niet aan de paarden of aan den wagen. Gelijk het dikwerf in het dagelijksch leven plaats vindt, de oorzaak bleef onbekend.

Verlangend had een jongmensch van ongeveer negentien jaren staan te wachten, en begon zich al eenigzins ongerust te maken, toen eindelijk het met ongeduld verwachte rijtuig in de verte aankwam en binnen eenige oogenblikken voor hem stond.

Nieuwsgierig sloeg hij zijn oog naar binnen, doch terzelfder tijd stapte een jong meisje van zestien of zeventien jaren met bijzondere vlugheid uit den tram, en vloog den wachtenden jongeling om den hals.

„Ge hebt lang moeten wachten, Cornelis! niet waar? De tram komt niet op zijn tijd. Hoe maken het vader en moeder, Piet en Lina?”

„Best, Mariel! Laat ons voortmaken, want er wordt naar u verlangd.”

Broeder en zuster wandelden voort, druk in gesprek over een en ander.

We wenschen met beide in kennis te komen, en dienen te weten wie zij zijn.

Cornelis en Marie waren de beide oudste kinderen van den heer Hendriks, hoofdonderwijzer aan de Christelijke school te B. Te huis bevonden zich, gelijk we zoo even vernamen nog twee kinderen, Piet en Lina, welke veertien en twaalf jaren waren.

Mijnheer Hendriks en zijne vrouw waren vrome lieden die in oprechtheid den Heere vreesden. Zij hadden hunne kinderen reeds

vroeg tot den eenigen Heiland en Zaligmaker geleid. Menig gebed werd voor hun viertal tot den Ontfermenden Kindervriend opgezonden.

Hoe ouder de kinderen werden, hoe meer het verschil van karakter zich bij hen openbaarde. De zaden der Christelijke leer werden door de ouders in de kinderharten gestrooid, terwijl zij den wasdom van den Heere verwachtten.

Als onderwijzer genoot de heer Hendriks de achting en liefde zijner leerlingen en het vertrouwen der ouders.

Hij was een man van orde, zowel in huis als op school. Meer dan twintig jaren had hij aan het hoofd der school te B. gestaan, en niemand zou hem gaarne missen. Andersdenkenden zelfs achtten hem hoog om zijn bescheidenheid en vriendelijken omgang.

Cornelis en Marie kwamen te huis, en werden allerhartelijkst begroet.

Nadat de eerste betuigingen van liefde voorbij waren, moest Marie vertellen, hoe zij het bij oom en tante Snijders gehad had.

Oom en tante Snijders hadden geen kinderen en leefden met hun beiden op een dorp, veertien uren van B.

Marie had daar een geruimen tijd doorgebracht, om dat tante haar gaarne bij zich had. Het beviel haar bij tante dan ook uitnemend. Zij kon daar in alles haar zin krijgen, wat te huis niet plaats vond.

Mijnheer Snijders was niet veel te huis, ofschoon hij van zijn renten leefde en vandaar, dat het gezelschap van Marie dergoede vrouw zoo aangenaam was.

De heer Hendriks zag niet gaarne dat zijne kinderen veel bij oom kwamen, maar geheel terughouden kon hij ze ook niet.

Hij vermaande zijne kinderen gedurig den Heere te bidden, en als zij bij oom en tante waren niet te vergeten naar de kerk te gaan en in Gods Woord te lezen.

Oom Snijders was op zijne wijze zeer godsdienstig, maar het ontbrak hem aan genadelicht.

Hij meende door deugdzaam te leven, de zaligheid te kunnen verdienen, daarom waren de heer Hendriks en zijne vrouw niet weinig bezorgd voor hunne kinderen, vooral wanneer zij bij hen gelogeerd waren.

Het volgende gesprek had plaats een uur of wat later, nadat Marie met den tram te huis gekomen, en de familie in de huiskamer bijeen was.

„Hebt gij bij oom en tante nog al genoeg gehad, Marie? Zes weken zijt gij van huis geweest,” begon de vader.

„O ja, vader! Oom en tante beijverden zich mij zooveel genoeg te verschaffen, als ze konden. Ik had het goed, ofschoon ik in den laatsten tijd naar huis verlangde.”

„Hebt gij iederen morgen, middag en avond in Gods Woord gelezen, mijn kind?”

„Altijd niet, vader! Als het laat was geworden, zei oom: „we moeten het lezen voor deze keer maar eens nalaten; dat is echter slechts driemaal gebeurd.”

„Slechts driemaal? Acht ge dat gering? We mogen dat nooit verzuimen.”

„Lieve vader! oom zegt: Het Bijbellezen is goed en nuttig, wanneer we er maar geen gewoonte van maken, dan wordt het sleurdienst. De vormen beteekenen niets, als het wezen maar in acht genomen wordt.”

„Wat hebt gij daarop gezegd?”

„Wat zou ik daartegen inbrengen, vader! Ik kan tegen oom niet redeneeren. Is het dan niet zoo? Sleurdienst is den Heere toch niet welgevallig.”

„Kind, kind! wees voorzichtig. Laat het lezen in Gods Woord nimmer na. Het is een goede gewoonte. Houdt U aan de oude vormen, en bidt dat de Heilige Geest uwe oogen opene. Oom Snijders noemt dat sleur en gewoonte, mijn kind! Ik moet u zeggen, volg die oude gewoonte. Zijt ge des Zondags naar de kerk geweest?”

„Altijd niet, vader! Tweemaal regende en waaide het hevig, en gij weet, dat we een groot kwartier moeten loopen eer we in de kerk zijn. Daarbij had tante erge hoofdpijn.”

„Het is toch treurig om een weinig regen of wind de godsdienstoefening te verzuimen. Ik was er wel bevreesd voor. Nu, het is geschied; maar uwe moeder en ik zullen zorgen, dat, als ge weer naar oom en tante gaat, ge uw plicht kunt waarnemen. Kan dat niet, dan is het beter te huis te blijven, want wij zullen

eenmaal hiervoor aan God rekenschap moeten geven."

"Oom en tante zijn toch zoo goed, lieve vader!"

"Dat is wel mogelijk, Marie! Die goedheid, zoo als gij die noemt, is nadeelig voor uwe ziel."

"Zou daar zooveel kwaad in steken, als het zoo regent of waait, niet naar de kerk te gaan? We kunnen toch immers te huis een preek lezen, dat doet oom ook," zeide Cornelis.

"Wettige redenen alleen, Cornelis! maken een uitzondering. Vraag u zelven af: zijn dat wettige redenen? Ik ken menschen mijn jongen! die al regent of waait het, al is het koud of warm, al hebben ze wat pijn in het hoofd, als er maar iets te verdienen valt, of tot hun vermaak strekt, niet te huis blijven; doch om naar de kerk te gaan en den Heere te dienen vele vonden zoeken."

"Maar, vader! kan iemand dan den Heere niet dienen, al gaat hij niet altijd naar de kerk? Oom Sniijders is een godsdienstig man. Hij gaat ter kerk, daarna legt hij bezoeken af bij een zijner vrienden, of zij komen bij hem. Er wordt over den godsdienst en andere nuttige dingen gesproken."

"Wat moet ik van u hooren, Cornelis? Zijn dat de vruchten der opvoeding, die gij van uwe ouders genoten hebt?"

"Ik wensch u gehoorzaam te zijn, lieve vader! uwe lessen en die van moeder te eerbiedigen. Ik heb slechts gevraagd, omdat zulke gedachten in mijn hart opkomen. Tot wie zal ik mij beter om inlichtingen wenden dan tot mijne ouders? Ik zou niet gaarne iets doen, dat tegen Gods geboden strijdt."

"Lieve jongen! We worden, vooral in onze dagen, zoo licht méegevoerd met menschen, die ons den weg ter zaligheid naar hun opvatting trachten voor te stellen, juist in strijd met Gods Woord."

"Maar vader! Zoudt ge er zoo'n groote zonde in zien, wanneer we een of twee malen ter kerk zijn geweest om dan het overige van den dag eenige uitspanning te genieten? Oom heeft mij eens gezegd: De boog kan niet altijd gespannen zijn."

"Het kunnen er uitspanningen naar zijn, Cornelis! verklaar u nader wat ge meent."

"Dat kan ik zoo niet doen, vader! Toen ik verleden jaar zomer bij oom Sniijders logeerde, ging ik met hem des avonds na

kerktijd een wandeling maken. Het was verbazend warm. Oom ging naar de societeit waar wij eenige ververschingen gebruikten. Dat was geoorloofd, zeide Oom."

"En ik zeg u dat het niet geoorloofd is. „De boog kan niet altijd gespannen zijn," is een spreekwoord, hetwelk dikwerf verkeerd wordt toegepast. We moeten bij alles wat we doen ons afvragen: wat is de eisch des Heeren? Mag ik iets doen, wat de Heere verbiedt? Het is waar, vele menschen leven niet zoo nauwgezet, en dienen niet den Heere, maar hun zelve. Daarom, houdt u vast aan het Woord van God. Zij die het genot der wereld najagen, worden niet bevredigd; integendeel, ze hunkeren altijd naar meer, en worden slaven der wereld, met één woord: zulke menschen zijn werelddienaars. De wereld is hun alles."

"Is oom Sniijders ook een werelddienaar, vader?"

"Liefst had ik die vraag niet vernomen, Cornelis; doch nu ge er mij naar vraagt, zal ik u onbewimpeld zeggen hoe ik er over denk. Oom is een man, die naar zijn eigen denkbeelden leeft, zijn vermaak neemt, de godsdienst uitlegt naar zijn eigen opvatting, en de schatten der wereld hooger acht, dan die der eeuwigheid. Hij meent godsdienstig te kunnen zijn, en tevens de wereld te kunnen dienen. Dat kan niet. Er staat geschreven: „Niemand kan twee heeren dienen," namelijk, wier belangen met elkander in strijd zijn."

"Wat wil dat eigenlijk zeggen, vader?" vroeg Lina. „De domine heeft over die woorden nog niet lang geleden gepreikt; maar ik heb er niet veel van begrepen."

"Dat wil ik gaarne gelooven. Op het oogenblik heb ik geen tijd. Bij leven en welzijn hoop ik u morgen namiddag als de school uit is, een geschiedenis te verhalen, waaruit het u duidelijk zal worden, wat men door die woorden verstaat: „Niemand kan twee heeren dienen."

II. EENE OPELDERING OVER HET GESPROKENE.

auwelijks was de schooltijd geëindigd of het viertal zat verlangend in de huiskamer naar vader te wachten, die bij een lid van het bestuur iets te verrichten had.

Cornelis was bij zijn vader als hulponderwijzer in de school werkzaam, Marie hielp haar moeder in de huishouding en Piet en Lina gingen nog ter school. Moeder zat bij de theetafel de terugkomst van haar man af te wachten.

Na verloop van een half uurtje trad deze binnen, dronk een kop thee, en begon zijne geschiedenis, welke hij den vorigen dag beloofd had.

„Lina vroeg mij gisteren, wat het beteekent: „Niemand kan twee heeren dienen,” en toen beloofde ik u dat door een geschiedenis, zoo het mij mogelijk is, duidelijk te maken.

Een mijner kennissen werd, toen hij een jongeling van vijf-entwintig jaren was, op een kantoor geplaatst. Dat kantoor werd door twee heeren bestuurd.

In het eerst scheen het goed te gaan, maar het duurde niet lang of hij moest tot zijn leedwezen ondervinden, hoe moeilijk het viel het beiden naar den zin te maken.

Beide patroons hadden een verschillend karakter, wat de een wilde, wilde de ander niet.

Het was voor de bedienden onmogelijk beiden te gehoorzamen. Had de een iets bevolen, en werd dat nagekomen, dan gaf de andere daarover zijn ongenoegen te kennen.

Dat zulk leven alles behalve aangenaam was, laat zich begrijpen. En toch moest er partij gekozen worden, want onzijdig te blijven ging op den duur niet. Zoo ontstond op het kantoor een hevige strijd tusschen patroons en bedienden, die ten gevolge daarvan met ontbinding van het groote handelshuis eindigde.

Mijn vriend leerde hieruit, hoe onmogelijk het is twee heeren

te dienen, want gelijk Gods Woord zegt, zal hij den een boven den ander liefhebben, den een meer achting bewijzen dan den ander."

"Maar vader! Ik geloof toch wel dat het kan, twee heeren te dienen. Gij hebt vijf bestuursleden over de school, dat is nog drie meer," zeide Piet.

"Uwe opmerking is niet zeer juist, mijn kind! Het is waar, er zijn vijf bestuursleden over de school, doch ik ben geen dienst-knecht van die heeren. Zij houden toezicht over mijn onderwijs en gedrag. Wanneer ik mij niet houd aan het Woord van God, de jeugd niet onderwijs volgens de christelijke leer, of door mijn gedrag toon, onwaardig te zijn aan het hoofd der school te staan, hebben zij alle recht, mij, na liefderijke vermaningen, uit mijn betrekking te ontslaan. Ge merkt, hoop ik, dat uw gezegde niets bewijst, omdat de belangen der bestuursleden niet tegenstrijdig zijn. Het zou mij onmogelijk zijn mijn post naar eisch te kunnen waarnemen, wanneer er geen overeenstemming tusschen hen bestond, als bijv. de een naar Gods Woord wilde onderwezen hebben en de ander niet.

Iemand kan onmogelijk twee heeren dienen, wanneer, gelijk ik u zoo even verteld heb, hun karakter tegenstrijdig is. Ware het mogelijk, dat er twee personen gevonden werden, die in alles overeenstemden, dan kon het plaats vinden. Maar dat gebeurt zelden of nooit."

Onder het spreken werd er gescheld, en na eenige oogenblikken kwam oom Snijders binnen, waardoor het gesprek afgebroken werd.

"Ge zult u zeker verwonderen mij hier te zien, broeder en zuster. Ik had het zelf niet gedacht. Ge moet weten dat ik gisteren een bericht van mijn makelaar kreeg hem spoedig te bezoeken wegens geldelijke aangelegenheden. Hoe is het met Marie? Ik zie ze is goed en wel te huis gekomen. Waart ge niet blijde weer thuis te zijn? Al heeft men het bij anderen nog zoo goed, het spreekwoord wordt bewaarheid: „Oost west, te huis best."

"Natuurlijk was ik blij, oom! Evenwel was het mij bij u ook aangenaam. Hoe is het met tante?

"Redelijk wel, een weinig hoofdpijn."

„En ge blijft van nacht hier niet waar?” vroeg de echtgenoot des onderwijzers.

„Als ik U niet te veel moeite veroorzaak, van harte gaarne. Ik ga niet gaarne naar een logement, evenmin bij den heer Pieters, mijn makelaar. Ik ben daar niet op mijn gemak. In den gezelligen familiekring zich te bewegen, samen te lezen, te bidden, over 's Heeren dienst te spreken, wordt daar niet gevonden,” hernam de heer Sniijders.

Nadat hij een kop thee gedronken had, begaf hij zich naar den makelaar, met belofte zoo spoedig mogelijk terug te komen.

We willen hem niet volgen tot in de kamer van den heer Pieters. Wat daar gesproken werd, behelsde alleen tijdelijke zaken, die natuurlijk moeten verricht worden, doch als we den heer Sniijders konden hooren spreken, verschilde dat gesprek met hetgeen hij zoo even gehouden had, nog al heel wat. Het zou daaruit gebleken hebben, dat de heer Sniijders iemand was die twee heeren diende. Hij hinkte op twee gedachten. Hij wilde den Heere en den mammon dienen.

Na een paar uren toevens trad hij de onderwijzerswoning weder binnen. Opgeruimd en vroolijk wreef hij zich de handen en riep uit: „Het is goed, dat ik die reis gemaakt heb. Nu kan er voor de kinderen nog iets overschieten.”

En oom hield woord. Marie en Lina waren uitermate verheugd over de heerlijke japonnenstof, die oom hun schonk.

Oom Sniijders had zooveel te vertellen, en boeide vooral de kinderen zoo door zijn levendige voordracht, dat het voor den huisvader niet mogelijk was aan het woord te komen. Eindelijk kwam er toch aan zijne bespraaktheid een einde. Even als een machine, die in volle beweging door een onvoorziën voorval tot stilstaan gebracht wordt, ging het oom Sniijders.

Een blik van zijn zwager had hem tot zwijgen gebracht. Cornelis scheen over het gesprek met vader, voor de komst van oom Sniijders gehouden, niet voldaan, en vroeg:

„Ziet dat gezegde: „niemand kan twee heeren dienen,” alleen op tijdelijke heeren en dienstknechten, vader?”

„Zoo, zoo; hadt ge het daarover met elkander. Een prachtig mooi onderwerp. Het doet me leed, dat ik straks u daarin gestoord heb.

Het is goed van u, die vraag in het midden te brengen. Uw vader zal u daarop wel dienen", zeide oom Snijders.

De onderwijzer sprak: „Het beeld is uit het dagelijksch leven genomen en beteekent: Zoo onmogelijk het is twee heeren te dienen, wier beginselen tegenstrijdig zijn, evenzoo is het onmogelijk God te dienen en den mammon.”

„Is het geheel onmogelijk, twee heeren te dienen, vader? Waarin bestaat het onmogelijke?" vroeg Marie.

„Hetgeen ik u zoo even gezegd heb, is dunkt mij duidelijk genoeg, Marie! ge hebt niet goed gehoord, geloof ik. Hoe zal een dienstknecht liefde, achting en trouw bewijzen kunnen aan twee personen, wier handelingen met elkander in strijd zijn. Die twee hebben verschillende inzichten, verschillende wijze van werken, verschillende bedoelingen; beiden eischen hetzelfde ontzag en dezelfde gehoorzaamheid. Kon dat? Dan zou er tweeeërlei wijze van dienstbaarheid zijn, en dat is een onmogelijkheid.

Het gebeurt in dit leven, helaas! maar al te veel, dat iemand om den broode een mammondienaar wordt, of om tijdelijk belang dienstbaar is; zulk een dient dan niet uit liefde.”

„Wat zijn wij toch gelukkig, vader! Het is te wenschen u nog lang in het leven te behouden. Bij uw dood zouden we dienstbaar moeten worden. Ik hoop dat de Heere ons daarvoor beware," stamelde Lina.

„Dienstbaar te zijn is geen schande, Lina! Het is niet aangenaam zijn voeten onder eens ander mans tafel te steken, doch wat de Heere over ons besloten heeft, is goed; daarin moet een Christen berusten. Een dienstknecht of dienstmaagd is niet minder bij den Heere, dan heer of vrouw. Bij Hem geldt geen aanzien des persoons. Is het uw lot dienstbaar te moeten zijn, draag het met geduld; heb degenen, die over u gesteld zijn, lief, bewijs ze de verschuldigde achting, dien hen met onderwerping en wees trouw en eerlijk!"

„Zijn alle menschen eigenlijk geen dienstknechten, vader? Niet in dien zin, zoo als Lina daar bedoelde maar zoo als Gods Woord zegt: „Gij kunt niet God dienen en den mammon?" vroeg Cornelis.

„Wat beteekent dat woord *mammon*, vader?" vroeg Piet.

„Mammon is een vreemd woord, mijn jongen! Het beteekent zooveel als geldgod. We verstaan er dus aardsche schatten door, waaraan zoo velen ver slaafd zijn. Zulke menschen dienen de aardsche schatten; ze zijn hunne afgoden, waarop ze al hun vertrouwen stellen. Er is een ander soort menschen, dat God meent te dienen aan de eene, en die aardsche schatten aan de andere zijde. Dat is een onmogelijkheid, vandaar het door den Heere gesprokene: „Niemand kan God en den mammon te gelijk dienen.”

Oom Sniijders had met belangstelling geluisterd. De tijd om zich ter ruste te begeven was aangebroken, en na een eenvoudig, kinderlijk gebed van den heer Hendriks, ging ieder der huisgenooten zijn legerstede opzoeken.

III. DE UITWERKING VAN HET GESPROKENE.

ngeveer zes weken na het hierboven vermeldde, had er een buitengewone drukte plaats in het kleine huisgezin van den heer Sniijders. De man des huizes lag in een ijrende koorts. Zijne vrouw stond bij zijne legerstede om de behulpzame hand te bieden aan twee mannen, die hun best deden den lijder in het bed te houden.

Onrustig vloog hij gedurig overeind, en was niet dan met moeite en krachtsinspanning te houden. De heer Sniijders raasde als een krankzinnige. Alles wat onder zijn bereik kwam, vernielde hij.

Het was een akelig schouwspel, den beklagenswaardigen man in zulk een toestand aan te treffen. Woedend vloog hij op, balde zijn vuisten, sprak onsamenhangende woorden en barstte in een afschuwelijk lachen uit.

De oppassers hadden werk genoeg hem in bedwang te houden.

De geneesheer verklaarde den ziekte-toestand niet gevaarlijk. Wanneer de koorts uitgewoed had, zou hij tot rust komen, want het oogenblik der crisis zou spoedig daar zijn.

Dat oogenblik kwam, en wat de geneesheer gezegd had, gebeurde. Afgemat door krachtsinspanning lag de heer Sniijders machteloos ter neder.

De Heer Hendriks en zijne vrouw bezochten hem van tijd tot tijd, terwijl Marie en Lina beurtelings bij tante waren om haar te helpen.

Wanneer wij een blik achter de gordijnen werpen, ontwaren we, dat de lijder in dien korten tijd zeer verouderd is. De blozende kleur van vroeger heeft plaats gemaakt voor een vale bleekheid; de helderheid der oogen is door een dofheid vervangen, die tot weemoed stemt; zijn stem, anders zoo helder en krachtig, is nu flauw en zacht. Het is duidelijk te zien, dat de zieke veel geleden heeft.

Hij slaat een blik in het rond, die zeggen wil: alles is mij zoo vreemd. Het schijnt of hij een poging aanwendt om te bidden, ten minste hij vouwt zijne handen, slaat de oogen hemelwaarts en zucht.

Wat kan er in betrekkelijk korten tijd een verandering bij den mensch plaats grijpen, niet waar?

O, dachten we maar veel aan de kortstondigheid van het leven, en dat iedere ongesteldheid, die ons treft, een gevolg der zonde is.

De heer Sniijders nam bij voortdoring in beterschap toe. Het was zijn uur van sterven nog niet. De Heere had hem nog in genade aangezien, zich over hem ontfermd, en die ziekte dienstbaar gemaakt tot behoud zijner ziel.

Wat was er in die zes weken geschied, sinds wij den kranke bij den heer Hendriks ontmoetten?

Veel, zeer veel. Hij, die zich toen verheugde over een winst van een paar duizend gulden, had nu een verlies geleden van meer dan zeven maal zooveel.

Dit had hij zich zoo aangetrokken, daarover was hij aan het mijmeren geraakt, en had zich een ziekte op den hals gehaald,

die hem tot aan den rand van het graf gebracht had.

Hij had met zijn geld ook zijn afgod verloren. De mammon bood hem geen bijstand, en ontfermde zich niet over zijn trouwen dienstknecht, die hem zoo ijverig gediend had.

Door genade zag hij dat nu in. In de stille oogenblikken, die hij op zijn legerstede doorbracht, vond hij ruimschoots gelegenheid over zijn toestand van weleer na te denken.

Het gesprek bij zijn zwager kwam hem levendig voor den geest. Hij beleed oprecht een mammondienaar te zijn geweest, die tevens gemeend had God te kunnen dienen. Hij zag de waarheid van het gezegde aan zich zelve bevestigd: „Niemand kan twee heeren dienen; niet God en den mammon.”

Daar lag hij, van aardsche schatten beroofd, welker verlies de Heere als het middel gebruikte hem een schat te doen geworden, die blijft tot in eeuwigheid.

Langzamerhand namen zijne krachten toe. Na verloop van een paar maanden was hij in staat een bezoek bij den heer Hendriks af te leggen.

De Heere had groote dingen aan hem gedaan, daarom kon hij verblijd zijn.

De uitwerking van het gesprek in het vorige hoofdstuk gemeld, had méegewerkt tot redding zijner ziel.

Nu had hij ondervonden, hoe onmogelijk het is, twee heeren te dienen, namelijk: God en den mammon.

De Heere had het hem op een gevoelige wijze doen ondervinden.

Ofschoon het verlies groot kon genoemd worden, hield de vroegere mammondienaar nog zooveel over, dat hij burgerlijk leven kon. Hij en zijne vrouw droegen als christenen met gelatenheid den slag, die hen getroffen had. Zij spoorden elkander aan tot onderwerping in den weg Gods, wanneer zij somwijlen door moeeloosheid aangevallen werden.

De heer Snijders besteedde zijn tijd niet meer met naar de sociëteit te gaan, maar met het lezen van Gods Woord en nuttige boeken. Hij werd een beslist christen, vermaande in liefde de werelddienaars dien dienst te verlaten en den Heere te dienen. Hij kon met den gewijden dichter van harte instemmen: „Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten.”

Wanneer hij met lieden in aanraking kwam, die even als hij vroeger, godsdienstig meenden te zijn, en den mammon dienden, wees hij hen op zijne geschiedenis, stelde hen het onmogelijke voor oogen twee heeren te kunnen dienen, en trachtte hen van hun afgodendienst te overtuigen.

Hij geraakte eens in gesprek met een buurman en toonde op de volgende wijze aan, hoe onmogelijk het is God en den mammon te dienen :

„Het onderscheid tusschen den dienst van God en den mammon is onnoemelijk groot, ja onvereenigbaar, want God is heilig; de mammon onheilig, alzoo kan de mammondienst God niet als zijn Heer erkennen, integendeel hij is strijdig tegen het bestaan van een heilig Opperwezen.

God is liefde. Die Hem dient, moet dat uit liefde doen; uit wederliefde, dewijl Hij zondaren eerst heeft liefgehad in Zijn Zoon Jezus Christus. De mammondienst haat God, want de mammondienaar heeft zich zelve lief, zoekt zich zelve, leeft voor zich zelve. Hoe kan zoo iemand God liefhebben?

Wanneer de Heilige Geest hem de oogen opent, ziet hij zijn vijandschap tegen God.

God heeft een welbehagen in menschen, zoo duidelijk geopenbaard in de velden van Efrata; de mammon heeft ook een welbehagen in menschen, die voor hem knielen, van hem heil verwachten, maar tot hun verderf. Begrijpt ge nu, dat beider dienst uit dat oogpunt beschouwd een onmogelijkheid is?

God werkt door middelen, namelijk: door Zijn Woord en Geest. Die werking dient tot behoud van zondaren, welke door de zonde doemschuldig geworden zijn. De mammon werkt op een tegenovergestelde wijze. Zijn werking is: doen haken naar vermeerdering van aardse schatten, opeenstapeling van rijkdommen voor dit tijdelijke leven die met den dood ophouden. Het onderscheid van werking maakt het dienen van beiden dus onvereenigbaar.

„God is rechtvaardig. Hij handelt naar recht. Hij beloont het goed, en straft het kwaad. De mammon is onrechtvaardig, en handelt onrechtvaardig met zijn dienaren. Hij belooft veel, maar geeft niets dan een eeuwig wee. Onrechtvaardig behandelt hij hen, wanneer het hun tegenloopt; hij stoort zich niet aan de

tranen, die het verlies van rijkdommen hun veroorzaakt, spot met hun zuchten, blijft koud bij de wanhoopskreeten der ellendigen; doof voor het gekerm van hen, die alles, wat deze aarde oplevert, missen moeten. Welk een verschil! God wordt gediend in geest en waarheid; de mammon in zinnelijkheid. Wat de zinnen streelt, lokt aan; feesten op feesten, geldverspilling op geldverspilling, betoovering op betoovering, zijn de verrichtingen der zinnelijke menschen, die daardoor den mammon dienen. Hoe is het mogelijk beider dienst te vereenigen?

God beloont, die Hem vreezen, uit genade met het eeuwige leven. Heerlijke genadebeloening! Het dienen van God is niet te vergeefs, al brengen de Zijnen het in dit leven niet ver, al moeten ze vaak met wederwaardigheden en rampspoeden worstelen, al worden ze door de wereld miskend, veracht en smadelijk behandeld, al gaan ze gebukt door lijden en lichaamskwalen, hen wacht een eeuwige vreugde in den Hemel der heerlijkheid.

En wat geeft de mammon voor belooning? Bij den dood een eeuwig verderf, zie het aan den rijken man in de gelijkenis. Hier had hij den mammon gediend, overdadig en verkwistend geleeft, de armen mishandeld en geen medelijden met zijn ongelukkige medestervelingen gehad. En toen hij stierf, moest hij al zijn schatten achterlaten. Ach! Ze konden hem niet van de helsche pijn bevrijden. Welk een harde dienst is de dienst der wereld en wat is hare belooning? Eeuwig handenwringen en tandenknarsen."

De buurman kon hier niet veel tegen inbrengen.

De redeneering van den heer Snijders bevatte ontegensprekelijke waarheid.

Bij iedere voorkomende gelegenheid trachtte hij zijne naasten aan te sporen den Heere alleen te dienen, niet God en den mammon te gelijk, omdat het onmogelijk is twee heeren te dienen.

De heer Hendriks en zijn vrouw verheugden zich over de lichamelijke herstelling van hun broeder, maar bovenal dankten zij God voor Zijne ontformende goedheid, hem bewezen, die uit den dienst van den mammon, zich in 's Heeren dienst begeven had.

Met alle vrijmoedigheid kon nu de heer Hendriks zijne kinderen bij oom en tante Snijders laten logeeren.

Geen regenbui belette hen het kerkgaan. Gods Woord werd geregeld gelezen. Altijd was er tijd voor te vinden. De Zondag werd niet zooals vroeger doorgebracht, half in den dienst van de wereld en half in den dienst van God. Het kerkgaan geschiedde niet uit gewoonte of uit dwang, maar uit liefde tot den dierbaren Heiland, wiens opstanding met zieleblijdschap herdacht werd. En toch had de heer Sniijders zijne opgeruimheid niet verloren, niet-tegenstaande het gewichtig verlies dat hij in zijn tijdelijk bestaan ondergaan had. Wanneer zijne vrouw bij oogenblikken daarover mismoedig was, bestrafte hij haar, en zeide:

„Lieve vrouw! we zijn veel gelukkiger dan toen we wat meer in de wereld hadden. We bezitten nu een rijkdom, dien niemand ons ontrooven kan. Hoe dankbaar moeten we zijn voor het onwaardeerbaar voorrecht, den Heere te mogen dienen, inzonderheid ook wegens de herstelling uit mijn krankte, waardoor ik aan u wedergegeven ben. Laat ons toch van die aardsche schatten afzien. Het is immers veel beter, weinig, ja niets te bezitten, en den Heere te dienen, dan verrijkt door aardsche schatten, naar meerder te haken, en een dienaar van den mammon te wezen. Kom, kom, vrouwtje! we hebben onzen langsten tijd hier in dit aardsche jammerdal doorgebracht, we zullen met 's Heeren zegen, geloof mij, wel aan het einde komen.”

„Zijt gij dan altijd zoo tevreden? Kunt gij dan de zorgen van dit leven altijd op zijde zetten? Het is mijn begeerte den Heere te dienen, maar lieve man! het volbrengen vind ik niet.”

„Dat is waar. Ik ben het met u eens. Hier is niemand der stervelingen in staat, God volmaakt te dienen. De Heere vraagt ook niet naar volmaaktheid, maar naar oprechtheid. Meenen we oprecht, wat we zeggen? Als we daarop een bevredigend antwoord geven kunnen, verwachten we, met hoeveel gebrek wij Hem ook dienen, dat de Heere het hart aanziet, hetwelk door genade lust heeft voor Hem te leven.”

„Ik dacht voor uwe ziekte, dat, wanneer we den Heere dienden, ons geen rampen zouden overkomen; nu zie ik wat geschreven staat bewaarheid: „de Heere kastijdt een iegelijken zoon, dien hij aanneemt.”

„Lieve vrouw! Den mammondienaars gaat het veelal voorspoe-

dig in dit leven, maar wat is hun einde? Ze worden vet gemest als schapen voor den dag der slachting. Misgunnen we hun dien aardsehen rijkdom niet, erkennen we liever Gods ontfermende goedheid, die ons de kouze gaf, Hem te dienen. Geloof mij, ik zou het alle menschen wel willen toeroepen: „De dienst des Heeren is een liefelijke, aangename, zielverkwikkende dienst; verlaat dien van de wereld, en dient den Heere. Onmogelijk is het, twee heeren te dienen, gelijk de mond der waarheid zelve uitgesproken heeft. Velen zijn op die klip vergaan; velen merken haar niet, zeilen onbedachtzaam voort op de hobbelande baren van dat leven, totdat één stoot hen te morsel slaat.”

Op die wijze werd door den heer Snijders en zijn vrouw gesproken.

En gij lezers of lezeressen! Wien dient gij? Weest oprecht. Van nature zijn we mammondienaars. Uit kracht van opvoeding meenen we soms Gode te dienen.

Herscheppende kracht Gods maakt van mammondienaars, dienaars des Allerhoogsten.

Tot een van beiden behooren we, geve de Heere tot de laatsten, want nog na meer dan achttienhonderd jaren roept het Woord des Heeren ons waarschuwend toe:

„Niemand kan twee heeren dienen. Gij kunt niet God dienen en den mammon.”

